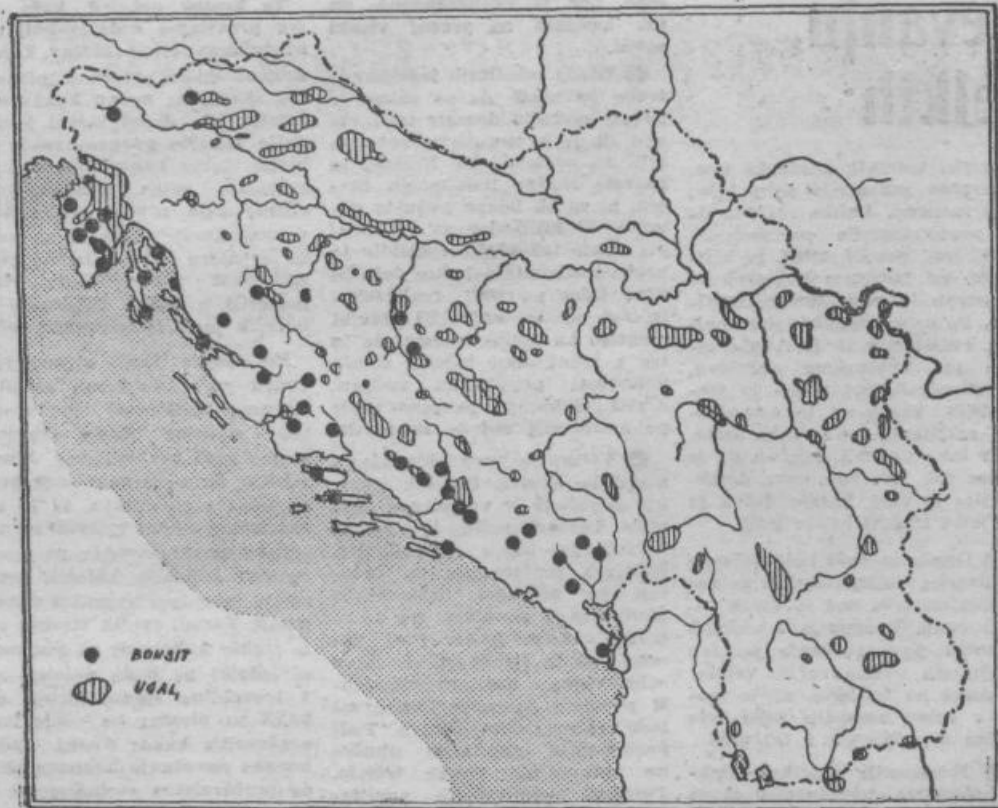

Ležišča premoga in boksita v Jugoslaviji, ki jih danes izkoriščamo. Industrijska proizvodnja aluminija je znašala l. 1954 687.000 ton.

Po rudnem bogstvu je Jugoslavija na enem izmed prvih mest v Evropi. Bogata po nahajališčih rud bakra, svinca, živega srebra, srebro, aluminija in cinka je Jugoslavija šele v povojnih letih začela v okviru splošne preobrazbe iz kmetijske v industrijsko državo posvečati več pozornosti svojim rudnim nahajališčem in njihovem intenzivnejšem izkoriščanju.

Ce primerjamo proizvodnjo v letu 1939 s proizvodnjo v letu 1955, vidimo, da je prišlo pri mnogih kovinah do večkratnega povečanja proizvodnje:

	1939	1955
Elektrolitski baker v tonah	12.463	24.837
Rafinirani svinec v tonah	10.651	75.612
Surovi cink in prah v tonah	4.918	13.767
Antimon v tonah	1.500	1.605
Aluminij v bloku in tonah	1.795	11.499
Živo srebro v tonah	378	503
Srebro v tonah	1.303	92.800
Bismut v tonah	—	104

Večkratno povečanje proizvodnje je rezultat naporov za boljše izkoriščanje naravnih bogastev. Po ležiščih boksita se uvršča naša država na eno izmed prvih

mest v Evropi, medtem ko proizvodnja aluminija zelo zaostaja za proizvodnjo v mnogih evropskih državah, katerih rezerve so znatno manjše kakor so na-

še. Proizvodnja boksita je v letu 1954 v Jugoslaviji na primer znašala 678.000 ton. Ob istem času je le 7 držav na svetu imelo večjo proizvodnjo boksita kakor Jugoslavija. Največji del boksita smo izvozili, ker ga v državi nismo mogli predelati. To je posledica podedovane preteklosti in pomanjkanja zelo velikih sredstev, ki bi jih bilo treba vložiti v industrijo aluminija. Ta zahteva tudi naložbe v rudnike boksita, premoga in v elektroenergetsko vire velike zmogljivosti.

Da bi lahko dobili tona aluminija, je po nekaterih računih potrebno okrog 20.000 kilovatih ur električne energije. Razumljivo je zato, da so za tako gradnjo potrebna velika sredstva, ki jih doslej nismo mogli najti, ker smo imeli opravka z važnejšimi objekti, ki so morali biti zgrajeni, da bi se država osvobodila uvoza.

Kakšne so naše možnosti za proizvodnjo aluminija

Začeti od meje z Italijo pa vse do Prokletij in meje z Albanijo se vzdolž jadranske obale in globoko v notranjosti države širijo bogata nahajališča boksita — te važne surovine za izdelavo aluminija. Za proizvodnjo aluminija, kovine bodičnosti, kakor ga nekateri imenujejo, pa je razen boksita potrebna v velikih količinah tudi električna energija.

Jugoslavija ima razen svojega velikega rudnega bogastva tudi veliko število rek z naravnimi padci, ki omogočajo zgraditev hidrocentral. Zadnja leta so bile zgrajene velike hidrocentrale, ki pa danes komaj krijejo tedanje večje potrebe razvite industrije. Po mnenju nekaterih je danes v Jugoslaviji izkoriščene le 6 do 10 odstotkov vodne energije v nasprotju s Francijo, Norveško, Italijo in Nemčijo, kjer so te možnosti praktično skoraj popolnoma izkoriščene.

Graditev hidrocentral zahteva velike investicije. Posamezne

evropske države se zanimajo za financiranje graditve nekaterih naših central, da bi kasneje, ko bodo dograjene, uvažale elektroenergijo iz Jugoslavije. So možnosti za zgraditev celih sistemov hidrocentral. Naj navedemo samo nekatere, ki so prav na področju nahajališč boksita. To so: Perućica II, Trebišnjica, Gračarica, Dubrovnik, Rama, Sokolovac, Komernica, Gornje Polje, Tara — Morača in druge.

Po analizah posebne komisije zveznega izvršnega sveta je v Jugoslaviji pri sedanjih stopnjah raziskovanosti možno zgraditi več kombinatov s skupno zmogljivostjo 250.000 ton aluminija, kar

s Kidričevom in njegovim razširjenjem ter Šibenikom znaša nad 230.000 ton. S tako proizvodnjo bi Jugoslavija stopila v vrsto svetovno pomembnih proizvajalcev aluminija.

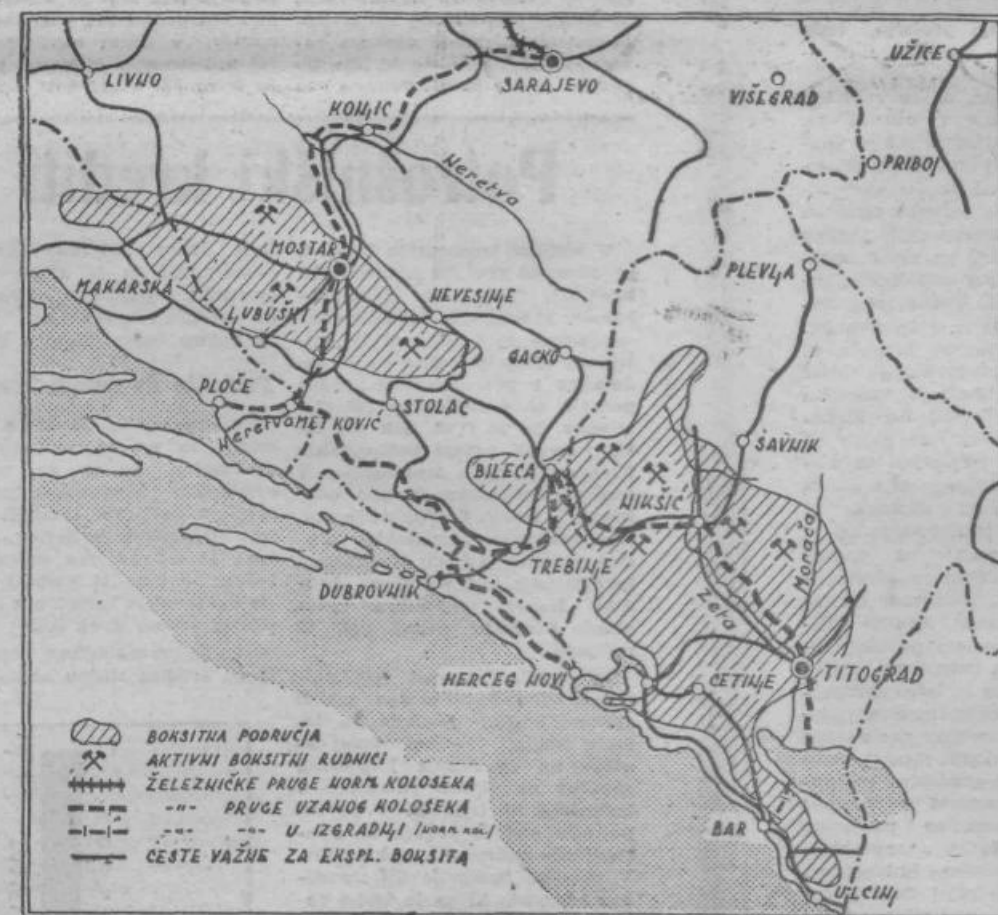
Kakor smo že poudarili, je na področju, kjer so največje jugoslovanske rezerve boksita, tudi možnost za zgraditev celega sistema hidrocentral. Graditev nekaterih teh central se je že začela, za posamezne pa so v teku raziskovalna dela. Z njihovim dograditvijo bomo dobili okrog 6 milijard kilovatih ur električne energije, ki bo popolnoma zadovoljila potrebe tako velikih aluminijevskih kombinatov.

V PRVIH PETIH LETIH

S sporazumom, ki ga je nedavno podpisala naša vlada z vlado ZSSR in Nemške Demokratske Republike, se bomo lotili postopne graditve aluminijevske industrije. Po sporazumu je določena zgraditev aluminijevskega kombinata z zmogljivostjo 100.000 ton. V prvih 5 letih bomo zgradili samo del kombinata z zmogljivostjo 50 tisoč ton. Po sporazumu z vla-

tudi v gospodarskih krogih nekaterih drugih evropskih držav, posebno pa v Zahodni Nemčiji, Pogajanja so v teku in, kakor kaže, bo tudi tu prišlo do sporazuma.

Gradnja kombinata za 50.000 ton zahteva tudi zgraditev še nekaterih objektov, ki so sestavni del kombinata. Tako bomo premog iz Plevlje gazifici-

Crna gora ima obilo ležišč boksita. Boksit bo prevahal do kombinata s tovornjakom in železnico. Povprečna oddaljenost rudnikov od kombinata znaša 32 km.

dama ZSSR in Vzhodne Nemčije se bo že v prvem tromesečju leta 1962 začelo redno odplačevanje posojila, ki znaša 175 milijonov dolarjev z dvodstotnimi obrestmi na leto. Posojilo bomo odplačevali z dobavami aluminija.

Taka prizadevanja naše države so vzbudila zanimanje za financiranje novih zmogljivosti

ral v samem rudniku in ga transportirali po plinovodu do Titograda. V sami Plevlji bodo zgradili naprave za gazifikacijo. Industrijske rezerve tega rudnika so zelo velike in znašajo 144,6 milijona ton, kar omogoča proizvodnjo 2 milijona ton na leto v razdobju 70 let. Za zmogljivost 50.000 ton, ki jo bodo zgradili v Titogradu, je

potrebnih okrog 430.000 ton premoga, medtem ko je za kombinat 100.000 ton potrebnih 860.000 ton. Razpoložljive rezerve premoga v tem rudniku omogočajo ne samo preskrbo tega kombinata, temveč tudi železarne v Nikšiću. Z zgraditvijo te gazifikacije bomo razen preskrbe železarne in kombinata z gorivom pridobivali še vrsto drugih proizvodov, kakor so katrian, fenol in amonsulfat. Vrednost teh izdelkov bo znašala, kakor računajo, v začetku 600 milijonov dinarjev, medtem ko bo kasneje z zgraditvijo vsega kombinata njihova vrednost dosegla milijardo in 200 milijonov dinarjev.

električne energije	1.000.000.000 kilovatih ur
kalcinirane sode	15.000 ton
katalonskih blokov	3.000 ton
petrolejskega koksa	22.500 ton
smole	7.500 ton
kriolit in aluminijevske fluorite	3.000 ton

Kalcinirano sodo izdelujemo danes v Lukavcu. Letos smo jo izdelali 39.000 ton, po razširitvi pa bo proizvodnja dosegla 82 tisoč ton. Današnja potrošnja kalcinirane sode v državi znaša 44.000 ton. Tako bo Lukavac

Razen premoga ima pomembno vlogo elektroenergija, brez katere si ni mogoče zamisliti proizvodnje aluminija. Kakor smo že rekli, je vse področje zelo bogato vodne energije. Neposredno pred koncem del pri graditvi kombinata 50.000 t, bodo izročili v obratovanje, kakor računajo, hidrocentrali Perućica II in Solit, s čimer bo zagotovljena proizvodnja v prvi fazi.

Kaj vse potrebuje tak kombinat

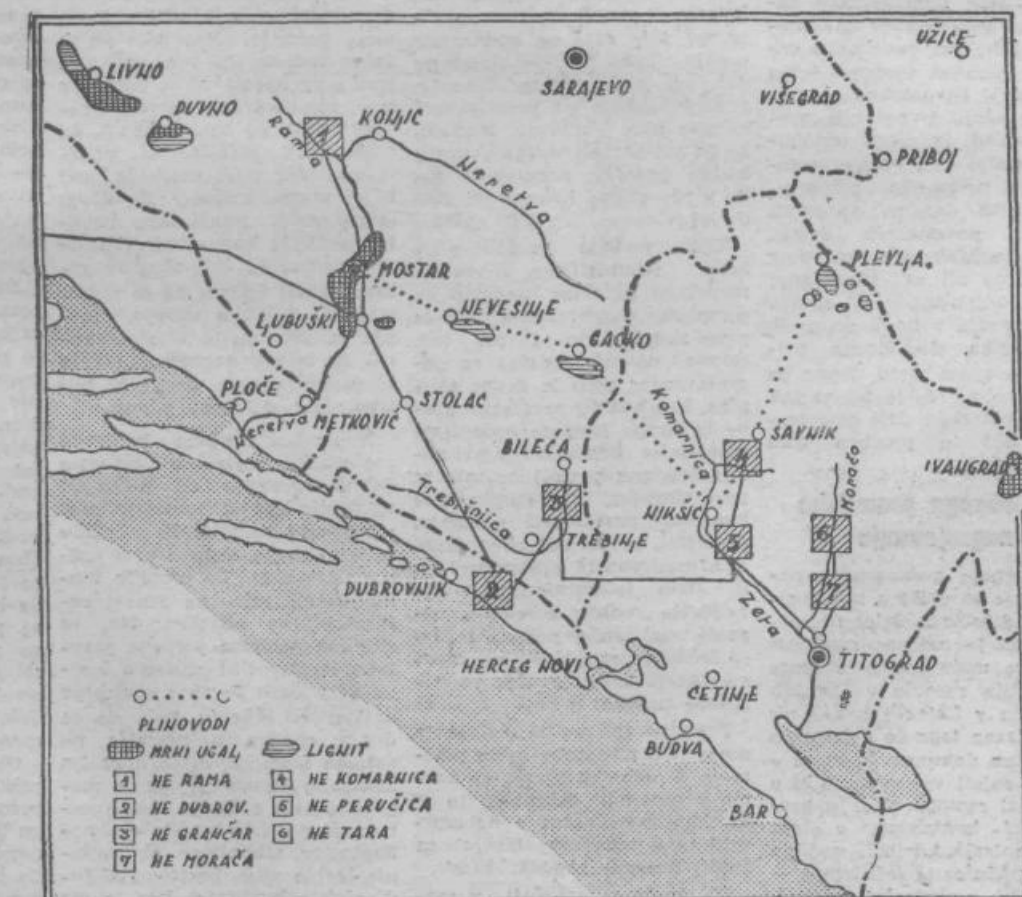
Za normalno delo tega kombinata 50.000 ton aluminija, katerega graditev se začneja, je potrebno:

1.000.000.000 kilovatih ur	15.000 ton
3.000 ton	22.500 ton
7.500 ton	3.000 ton

gnojil v Prahovu. Proizvodnja v Prahovu pa bo krila samo potrebe kombinata zmogljivosti 50.000 ton. Ko bodo zgrajene druge zmogljivosti, bo potrebno količine določene za njihovo normalno proizvodnjo uvažati.

Kombinat zmogljivosti 50.000 ton bo zaposlil okrog 3.000 delavcev. To bo zelo velikega pomena za kraje, ki so bili doslej pasivni. Z zgraditvijo kombinata in z razvojem tega objekta bodo rešili mnoge svoje težave. Hkrati bo to pomenilo

Tako bo Crna gora, ta naša najmanjša republika, doživela zelo pomembno preobrazbo, eno izmed najpomembnejših na gospodarskem področju.

Z gazifikacijo premoga v Plevlji bodo pridobivali gorivo za železarno v Nikšiću in za kombinat v Titogradu. Tudi bodoči kombinat v Mostaru se bo lahko oskrboval s tem plinom.

Aluminijski kombinat

MOŽNOSTI IN PERSPEKTIVE ALUMINIJSKE INDUSTRIJE

Ob pripombi v „Ekonomske politiki“ Plačni sistem in delovna produktivnost

»Ekonomska politika« je v 240. številki objavila članek »Plačni sistem«. V tem članku so bila zastavljena določena vprašanja, ki se tičejo našega prejšnjega uvodnika. To nas zavezuje, da damo vsaj določeno pojasnilo.

Predmet našega uvodnika so bila vprašanja delovne produktivnosti. V njem je bilo govora o nulnosti izkoristitve vseh možnosti, ki so v našem gospodarstvu, da bi hitreje povečali delovno produktivnost. Uvodnik je navajal konkretne čimilitelje in akcije, ki bi jih bilo treba vzporedno opravljati — tako v smeri izboljšanja plačnega sistema kakor tudi v smeri tehničnega izpopolnjevanja in znanstvenega organiziranja proizvodnega procesa.

V uvodniku je bil poudarjen tudi pomen, ki ga pri tem ima plačni sistem. Ta pomen pa je bil zreduciran na dočeno mero. Plačni sistem je »velik... vendar ne edini čimilitelj delovne produktivnosti«. S tem v zvezi je bila poudarjena možnost nekega pojasa. Ta je v enostranskem osvetljevanju problema delovne produktivnosti, če o tem problemu razpravljamo samo s stališča plačnega sistema ali njegovega izboljšanja.

K temu stališču so v »Ekonomske politiki« v rubriki »Pogledi in mišljenja« postavili pripombo. Po tem mišljenju to stališče nima nobenega pomena. Varok je v tem, da se vsi ekonomisti s tem strinjajo. »Če se pa v spodarskem področju,

načelu strinjamo s takim stališčem, dejansko ne vidimo vzroka, zakaj je bilo potrebno to stališče naglasiti. Kolikor nam je znano, ni ekonomista, ki bi bil mnenja, da je plačni sistem edini čimilitelj produktivnosti. (Tako v omenjenem članku). Potemtakem zakaj je bilo to potrebno? Tako je bilo v »Ekonomske politiki« postavljeno vprašanje.

Ali je to lahko vzrok, da bi o tej stvari ne smeli pisati? Vseeno je, da to »vz« ekonomisti sprejemajo. Kolikor kol je res, da znaša ekonomistom, je »Naša skupnost« dolžna, da o njej govori — popolnoma preprosto zato, ker ni namenjena ekonomistom, temveč predvsem neposrednim proizvajalcem. Tudi ob tej priložnosti je mislila na »navadne« delovne ljudi, od katerih zavesti in neposredne aktivnosti je odvisno, kako bodo pokrenili vsi vzroki delovne produktivnosti. Če jim je pri tem vsaj nekoliko pomagala, je »Naša skupnost« koristno opravila svojo dolžnost.

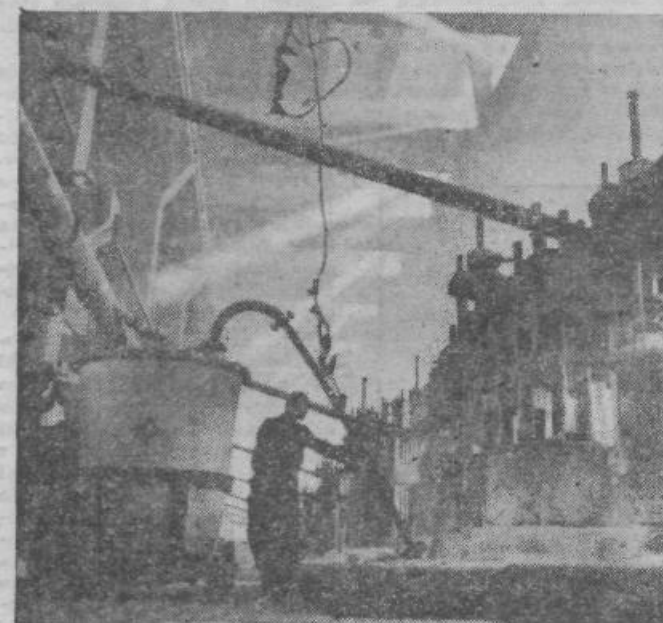
Toda pripomba v »Ekonomske politiki« ni samo formalni očitke. Zdi se nam, da pristopa k problemu produktivnosti dela z nasprotnega stališča. Pripomnila, da sedaj pri nas niso vprašanja čimilitelj delovne produktivnosti, temveč »zavora delovne produktivnosti«.

Zavora je »kompleks plač, plačni sistem, metode razdelitve plačnega sklada«. »To je osrednje vprašanje delovne produktivnosti pri nas... v plačnem sistemu se odraža moment stimulativnosti. Brez stimulativnosti... ne moremo pričakovati bistvenjših rezultatov delovne produktivnosti. Itd.

Po tem pojasnilu ima plačni sistem danes tak pomen, da nadkrijuje vse druge čimilitelje delovne produktivnosti. Vsi drugi so absolutno odvisni od nje kot primarnega. Zdi se nam, da se s tem napravlja vloga plačnega sistema za absolutno — kljub temu, da naš plačni sistem, posebno nivo plač, zahteva resne popravke. Tako postavljeno vprašanje vsekakor zožuje meje iniciative naših proizvajalcev. To iniciativo krši na ozke okvire stimulacije za višjo »mezzo«.

Nikakor ni mogoče zanikati, da je dohodek z delovnega mesta čimilitelj stimulacije tako za produktivnost kakor tudi za intenzivnost dela. V naših pogojih pa moramo upoštevati tudi druge stimulanse, tiste, ki izvirajo iz samega našega sistema družbenih odnosov. Položaj, ki ga ima naš delovni človek v upravljanju podjetja, nato v komun in v družbi sploh, razširja svoj učinek tudi na odnos tega človeka do njegovega dela in delovnih pogojev. Nismo pravice, da

(Konec na 12. strani)

Pogled v notranjost enega izmed oddelkov tovarne aluminija v Kidričevem

BELEŽKE

Neizpolnjevanje obveznosti do socialnega zavarovanja

Številne gospodarske organizacije, zadrage in zasebni delodajalci dolgujejo skladom socialnega zavarovanja velike vsote

Pravočasno vplačevanje prispevka za socialno zavarovanje ne pomeni samo izpolnitve finančne obveznosti, ki jo predpisujejo zakoni, temveč hkrati kaže tudi pravičen odnos do družbenih skladov, katere upravlja ta služba. V večini primerov je odnos zavezancev do skladov socialnega zavarovanja pravičen in prihajajo vplačila pravočasno. Je pa niz primerov, ki kažejo, da nekatere gospodarske organizacije, zadrage in zasebni delodajalci ne izpolnjujejo pravočasno svojih obveznosti do socialnega zavarovanja. Tokrat se bomo pomudili pri primerih iz Hrvatske, ker so bili objavljeni na nekaterih posvetovanjih v Republiškem zavodu za socialno zavarovanje. To ne pomeni, da tudi v drugih krajih ni podobnih primerov. Nasprotno, imamo jih v isti meri, kakor je to primer z zavezanci socialnega zavarovanja na ozemlju Hrvatske.

Splošno vti je na splošno naslednji. V prvih 8 mesecih leta 1956 so izdatki presegli dohodek za več 100 milijonov dinarjev. Pri tem so izračunali, da je plan dohodkov odpovedal za približno 7%. Zato so tudi nekateri objektivni vzroki v zvezi z nerazčistišnimi odnosi med zavezanci in zavodom, daleč največ pa je subjektivnih vzrokov. Dejstvo je predvsem, da se mnogi dohodki socialnega zavarovanja nepopolno realizirajo zato, ker številni obvezanci zadržujejo vplačila prispevka, ali pa se mu celo izmikajo. Takih pojavov pogosto ne more preprečiti niti Narodna banka, a katere strožjo kontrolo vplačil bi bilo mogoče onemogočiti nemarnost, a včasih tudi neposredno namero izgrajiti in izmakniti se obveznostim.

Revizijska služba Republiškega zavoda za socialno zavarovanje Hrvatske je ugotovila, da številni obvezanci dolgujejo velike vsote denarja. Ob nekem pregledu je 99 zavezancev dolgovalo nad 50 milijonov dinarjev. Razen tega so tudi podjetja, ki že več let dolgujejo milijonske vsote, kakor je to primer s tovarno »Podravka« iz Koprivnice.

Pogosto so dolžniki socialnega zavarovanja tudi ljudski odbori. Tako dolguje na primer občinski ljudski odbor Samobora nad 2 milijona dinarjev, podobna pa je primer tudi z občinami v Daruvarju, Opatiji in drugih krajih. To dejstvo je toliko bolj čudno, ker določajo predpisi, da nadzirajo zakonitost poslovanja zavodov za socialno zavarovanje na določenih področjih prav ljudski odbori. Pri tem so pa prav oni tisti, od katerih mnogi dolgujejo skladom socialnega zavarovanja.

Posebne težave glede realizacije svojih dohodkov ima socialno zavarovanje pri kmetijskih zadrugah, pri katerih so še velike vsote na račun neplačanega prispevka. Samo 17 zadrug v okraju Slavonski Brod dolguje socialnemu zavarovanju nad 11 milijonov dinarjev. Uslužbenec socialnega zavarovanja, ki so skušali doseči vplačila te vsote, je bil naveden čuden razlog, ki verjetno nima nobene realne osnove. Rekli so jim namreč, da se bodo zadržali, če jih bodo prisilili plačati dolg, razformirale! Jasno je, da

take izgovore ni mogoče sprejeti kot realne in opravičljive.

Znatne vsote dolgujejo tudi zasebni delodajalci — skupno nad 90 milijonov dinarjev. Največji delež dolga odpade na Zagreb (22 milijonov dinarjev), nato na Reko, Split in Osijek, kar pomeni, da gre za najbolj razvita središča na Hrvaškem. Največji del te vsote odpade na zasebne obrtnike, pri katerih je pogost pojav, da ne prijavljajo dejanskih zaslužkov zavarovanih oseb, a tudi vseh zaposlenih oseb, s čimer oškodujejo sklade socialnega zavarovanja.

Skladi socialnega zavarovanja so oškodovani tudi zaradi neraznih postopkov v posameznih zavodih, kjer je kontrola odprla veliko finančnih prekrškov. Po svoje je tudi to prispevalo, da je bilanca skladov socialnega zavarovanja v prvih 8 mesecih negativna. Naj navedemo nekaj primerov. Bivši zavod v Petriju je dal podjetju »Privreda« posojilo 2 milijonov dinarjev, kreditiral pa je tudi blagajni vzajemne pomoči uslužbenec ljudskega odbora nad 80.000 dinarjev. Zavod v Našicah je dal ljudskemu odboru občine Donji Miholjac posojilo v višini 3 milijonov dinarjev, zavod v Vinkovcih pa okrajnemu ljudskemu odboru prav tako 3 milijone dinarjev.

Včasih poudarjamo, da uporabljamo sklade socialnega zavarovanja neenakomerno in neracionalno in da to po svoje pogosto prispeva k negativni bilanci. Nedvomno so taki primeri, pri tem pa ne smemo pozabiti tudi tiste, ki smo jih že prej našli. Popolnoma jasno je, da je treba zaostrijeti kontrolo nad porabo sredstev, posebej pa nad vplačili prispevkov. Tu morajo posebno pomagati banke in ljudski odbori.

J. 3.

PROBLEM STANOVANJSKE GRADITVE V BOSNI IN HERCEGOVINI

Zavod za gospodarsko planiranje Bosne in Hercegovine je izdelal reliefen prikaz stanovanjskega položaja v tej republiki. Po tem prikazu odpade v Jugoslaviji na enega prebivalca povprečno 8,7 kvadratnega metra stanovanjske površine) v Belgiji 14,5, Franciji 22,9, Italiji 16,7, na Švedskem 16,2, v Švici 16,5, medtem ko je v Bosni in Hercegovini to povprečje znatno nižje — le 5,8 na prebivalca. Če upoštevamo samo mesta, tedaj se položaj nekoliko popravi, Jugoslovansko povprečje znaša 11,6, bosansko-hercegovsko pa 9,3 kvadratnega metra.

Tudi oprema stanovanj govori o zaostalosti stanovanjskega skada. Če upoštevamo samo mesta nad 5000 prebivalcev, tedaj odpade v Jugoslaviji na 100 stanovanj 66 kuhinj, 14 kopalnic in 26 vodovodov, v Bosni in Hercegovini pa 44 kuhinj, 14 kopalnic in 24 vodovodov.

Od leta 1947 do 1954 je bila vložena v gradnjo stanovanj velika vsota, 26 milijard. V 149 mestih FLRJ je bilo zgrajenih 51 %

istega števila stanovanj, ki so

bila zgrajena v razdobju 1931 do 1940, medtem ko se je v sami Bosni in Hercegovini ta odstotek dvignil na 98. To je posledica tudi sorazmerno močnejše investicijske graditve, hkrati pa tudi večjih vojnih uničenj, ki so prizadela to republiko.

Zavod za planiranje razpolaga s podatki, koliko je bilo skupno zgrajenih stanovanj v letu 1953 in 1954. Gradilo se je 19.929 stanovanj, dograjenih pa je bilo 14.150. Zanimivo pa je, da nad 12.000 stanovanj odpade na privatni sektor. Zavod iz tega sklepa, da bi bilo potrebno ob vseh podvzetih ukrepih nadaljevati pomoč zasebnikom s krediti, a še bolj in bolj smelo financirati zadržno stanovanjsko graditev.

Letošnji predpisi, da se iz plačnega sklada obvezno izloči 10 % za stanovanjsko graditev, bodo prinesli tej republiki novih 2900 milijonov dinarjev. Z drugimi sredstvi skupaj bo to znašalo okrog 5 milijard, kar je mnogo več kakor prejšnja leta.

I. B.

Potreba po pospeševanju proizvodnje končnih izdelkov lesne industrije

Pred vojno je bila proizvodnja končnih izdelkov naše lesne industrije zelo malo razvita. V skupni vrednosti lesno-industrijske proizvodnje je sodelovala samo s 14 odstotki, medtem ko so žage z okrog dve tretjini vrednosti proizvodov zavemale vladajoče mesto.

Neugodna struktura prebivalstva z nizko udeležbo mestnega in industrijskega prebivalstva, ki je glavni potrošnik industrijskega blaga, in omejena kupna moč vsega prebivalstva ni omogočala, da bi se bolj razvijala industrijska proizvodnja za potrebe široke potrošnje. Razen tega pa so te izdelke, zlasti pohištvo izdelovali po večini obrtniki. Industrija je izdelovala majhno število artiklov za široko potrošnjo: vžgalice, svinčnike, merila in učila, sobno in upognjeno pohištvo serijske proizvodnje, nekatere lesno strgarske izdelke in podobno.

Tudi stanovanjska gradnja je večino svojih potrebnih gradbenih, mizarskih del krila iz obrtniške proizvodnje, medtem ko je parket uporabljala v omejenih količinah.

Nezadostno razvita predelovalna industrija, zlasti kemična in živilska, ki sta največja potrošnika embalaže skupno z omejenim prometom blaga med mestom in vasjo, ni postavljala večjih zahtev po embalaži.

Kmalu po osvoboditvi je hkrati z razvojem stanovanjske gradnje in zaradi povečanih potreb široke potrošnje začela rasti tudi proizvodnja končnih izdelkov lesne industrije. V zadnjih letih se je občutno povečal tudi izvoz teh izdelkov. Tako se je vrednost proizvodnje končnih izdelkov povečala od 8,6 milijonov dinarjev leta 1939 na 31,6 milijonov dinarjev v letu 1955 ali za 367 odstotkov.

Zlasti je porasla proizvodnja pohištva — za okrog sedemkrat v primerjavi s predvojno, nadalje artiklov za domače, šolske, športne in druge potrebe — za okrog šestkrat, medtem ko je proizvodnja drugih

artiklov, kot je embalaža, parketi, mizarski izdelki, svinčniki, vžgalice, itd. porasla za dva in pol do trikrat.

S tako povečanim obsegom proizvodnje niso krite samo povečane potrebe stanovanjske gradnje, prometa in osebne potrošnje v državi, temveč je omogočeno občutno povečanje izvoza končnih lesnih izdelkov. Tako je izvoz končnih lesnih izdelkov porasel od 1,7 milijonov dolarjev leta 1939 na 5,7 milijonov dolarjev leta 1953, na 7,4 milijonov leta 1954 in na 10,3 milijonov dolarjev leta 1955 in teži po nadaljnjem porastu.

Precej se je spremenila tudi struktura proizvodnje in izvoza lesne industrije. Tako se je predvojna udeležba končne lesne predelave v proizvodnji povečala od 14 odstotkov na 35 odstotkov leta 1955, v izvozu pa od 3 na 18 odstotkov. Toda kljub temu se pred lesno industrijo postavljajo velike naloge glede na njen nadaljnji razvoj, na potrebo pospeševanja lesne industrije in njene usposabljanja za nastop na inozemskem trgu kakor tudi za černejšo in sodobnejšo proizvodnjo za domače potrebe. Predvsem je treba rekonstruirati obstoječe obrate, od katerih je treba večje število usposobiti, da bodo iz obrtniške oz. romaj napol industrijske proizvodnje prešli na industrijsko in serijsko proizvodnjo z vse večjo usmeritvijo na specializacijo. Tako bi lahko z manjšimi naložbami, toda s povečano proizvodnjo in zmanjšanimi stroški prešli na izdelavo sodobnih in cenovnih izdelkov. To zlasti velja za proizvodnjo pohištva in drugih artiklov široke potrošnje tako za domače kakor tudi za inozemsko tržišče. Brez tega naša končna lesna industrija ne bo mogla ob vse hujši konkurenci na inozemskem trgu in vse večjih zahtevah domačega trga izvršiti svojih nalog.

Inž. B. Stamenković

Ob pripombi v »Ekonomske politiki«

(Nadaljevanje z 9. strani)

družbenih stimulansov, ne glede na to, da resne materialne težave pritiskajo našega delovnega človeka. S premagovanjem teh materialnih težav, posebno »a z razširjenostjo materialne vloge komunalne uprave, bo vloga »družbenega stimulan- sa« še pomembnejša — dominantna za razmerje delovnega človeka do delovne produktivnosti pri spoznavanju in razvijanju vseh činteljev, ki to produktivnost povečujejo.

Izhajajoč s tega stališča je naš uvodnik tudi razpravljal o vseh teh osnovnih činteljih delovne produktivnosti. Storil je to v želji, da bi pomagal vsakemu delovnemu človeku pri spoznavanju teh činteljev, da bi tako še bolj vzpodbudil aktivnost za njihovo popolno mobilizacijo in nadaljnji razvoj.

Ljubislav Marković

Novo perspektive: most na Savi pri Beogradu